

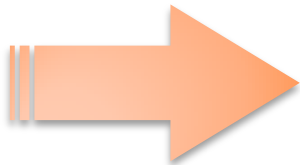
EDUKACYJNE FORUM KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

MULTIMEDIALNY KATALOG ZAWODÓW

ZAWÓD: TERAPEUTA ZAJĘCIOWY

Program Operacyjny Kapitał Ludzki
Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty
Działanie 3.4 Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie
Poddziałanie 3.4.3 Upowszechnianie uczenia się przez całe życie

ZADANIA ZAWODOWE

ŚRODOWISKO PRACY

MASZYNY I NARZĘDZIA

Sprawdź
swoją wiedzę

Wywiad
posłuchaj,
przeczytaj, zobacz

TERAPEUTA ZAJĘCIOWY

PREDYSPOZYCJE

LITERATURA

CZY WIESZ, ŻE ...?

KARIERA ZAWODOWA

WARUNKI FIZYCZNE

CZYM ZAJMUJE SIĘ **TERAPEUTA ZAJĘCIOWY**?

ZADANIA ZAWODOWE:

- dbanie o bezpieczeństwo podopiecznych,
- motywowanie podopiecznych do rozwijania zainteresowań, w celu podnoszenia ich kompetencji społecznych,
- uczenie podopiecznych wykonywania czynności przydatnych w życiu codziennym,
- przeprowadzanie wywiadów z podopiecznym oraz wywiadu środowiskowego, określającego sytuację podopiecznego,
- diagnozowanie stanu funkcjonowania podopiecznego w sferze bio-psycho-społecznej oraz określanie jego predyspozycji i możliwości,
- dbanie o wieloaspektową rehabilitację i aktywizację podopiecznych,
- przygotowywanie planów terapii i sporządzanie dokumentacji terapeutycznej.

JAKA JEST SPECYFIKA ŚRODOWISKA PRACY TERAPEUTY ZAJĘCIOWEGO?

Miejsce wykonywania pracy

Terapeuta zajęciowy wykonuje swoją pracę głównie w pomieszczeniach – salach/ pracowniach, ale również na otwartej przestrzeni.

Charakter pracy

Praca terapeuty zajęciowego wymaga współpracy z innymi specjalistami: psychologiem, fizjoterapeutą, lekarzem, pedagogiem.

JAKA JEST SPECYFIKA ŚRODOWISKA PRACY TERAPEUTY ZAJĘCIOWEGO?

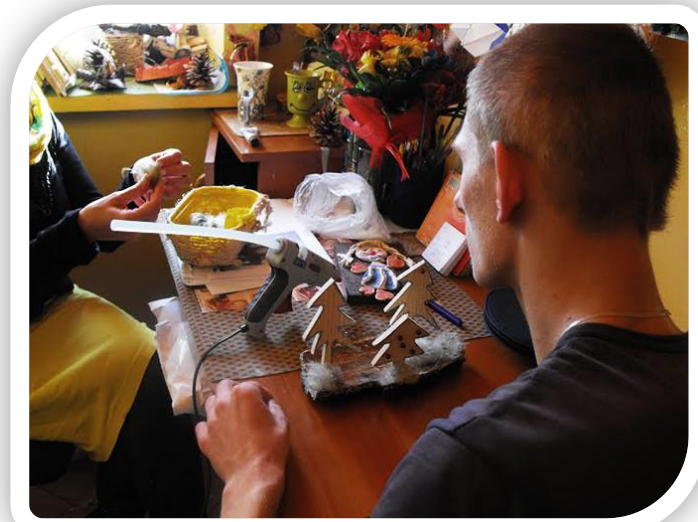
Możliwości zatrudnienia

Terapeuta zajęciowy może znaleźć zatrudnienie, m.in. w: warsztatach terapii zajęciowej, świetlicach terapeutycznych, zakładach pomocy społecznej, domach pomocy społecznej, ośrodkach reorientacji zawodowej, oddziałach szpitalnych (między innymi: geriatrycznym, psychiatrycznym, neurologicznym, dziecięcym), sanatoriach, hospicjach, szkołach specjalnych.

Stanowiska pracy

- terapeuta zajęciowy.

JAKA JEST SPECYFIKA ŚRODOWISKA PRACY TERAPEUTY ZAJĘCIOWEGO?

Czas pracy

Praca terapeuty zajęciowego wykonywana jest zazwyczaj w stałych godzinach, w dni robocze, 6 - 8 godzin dziennie.

Zarobki

Zarobki terapeuty zajęciowego uzależnione są od miejsca zatrudnienia i kształtują się na poziomie średnio 1800 zł brutto

(Źródło: www.wynagrodzenia.pl).

Czynniki zagrażające zdrowiu

W pracy terapeuty zajęciowego nie występują znaczące czynniki zagrażające zdrowiu.

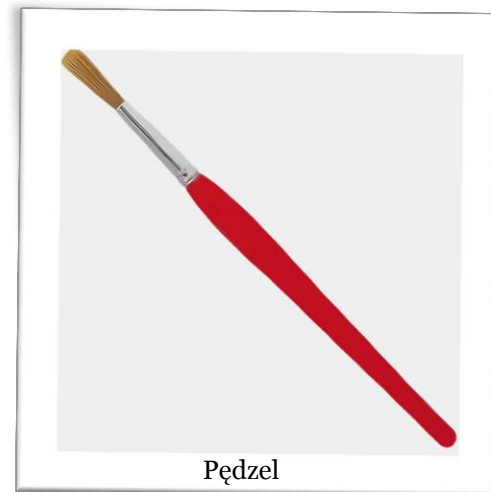
JAKICH MASZYN I NARZĘDZI UŻYWA TERAPEUTA ZAJĘCIOWY?

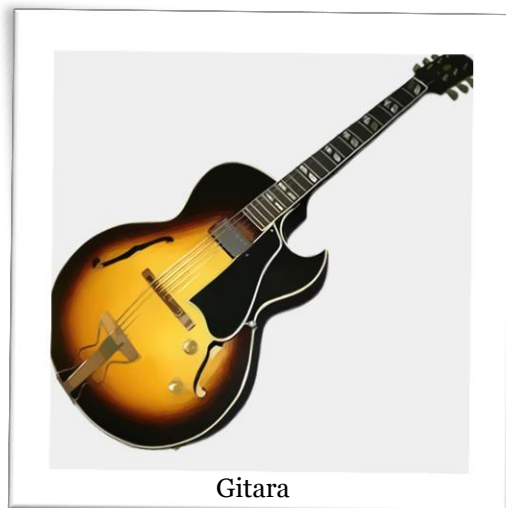
Sprzęt gospodarstwa domowego

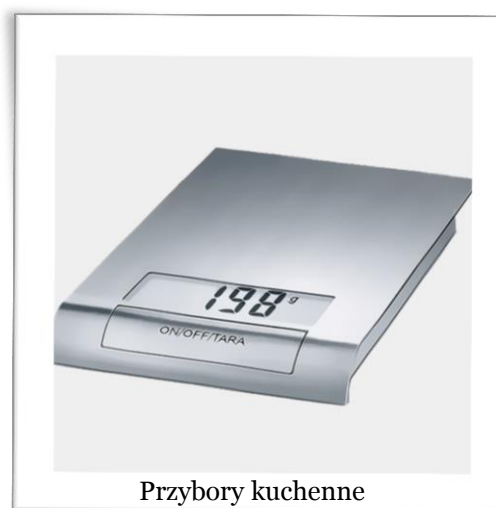
Odtwarzacz płyt CD

Pędzel

Gitara

Przybory kuchenne

Sprzęt gospodarstwa domowego

narzędzia i urządzenia powszechnie użytkowane w gospodarstwie domowym (pralka, lodówka, kuchenka, suszarka...).

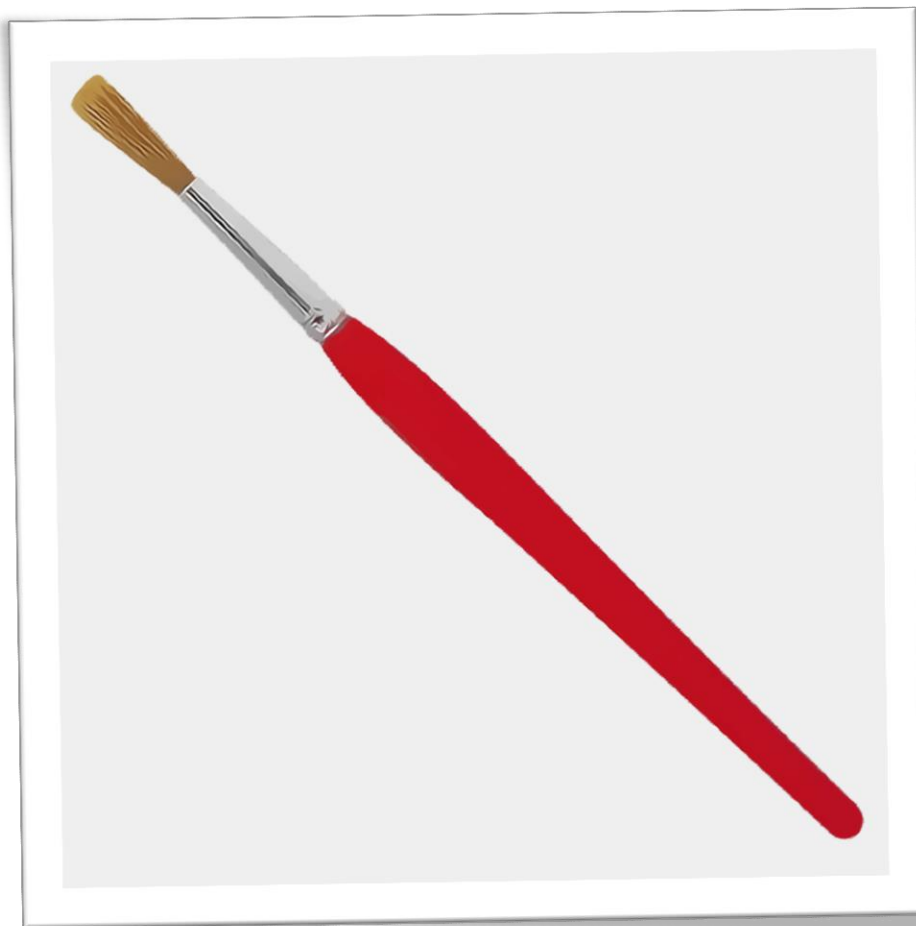
Odtwarzacz płyt CD

elektroniczne urządzenie cyfrowe, służące do odtwarzania płyt cd z nagraniem dźwiękiem w formacie audio za pomocą wiązki lasera.

Pędzel

narzędzie malarskie służące do przenoszenia i nakładania farb na malowaną powierzchnię.

Gitara

instrument muzyczny z grupy strunowych szarpanych z pudłem rezonansowym, grafem i programami na podstrunnicy.

Przybory kuchenne

narzędzia wykorzystywane do przygotowywania różnych potraw oraz pomocne przy spożywaniu potraw.

JAKIE PREDYSPOZYCJE POWINIEN POSIADAĆ TERAPEUTA ZAJĘCIOWY?

W wykonywaniu zawodu terapeuty zajęciowego bardzo przydatne są uzdolnienia informatyczne, techniczne, artystyczne, krawieckie oraz kulinarne. Niezbędne są uzdolnienia manualne i łatwość w nawiązywaniu kontaktów oraz przekazywaniu wiedzy.

Cechami niezbędnymi w tym zawodzie są:

- umiejętność nawiązywania relacji,
- duża wrażliwość, empatia,
- życzliwość, cierpliwość,
- wyrozumiałość, opanowanie,
- odpowiedzialność, spostrzegawczość,
- refleks, koncentracja i podzielność uwagi,
- bogata wyobraźnia, kreatywność,
- zdolności organizacyjne,
- otwartość na ciągłe doskonalenie i podnoszenie kwalifikacji,
- umiejętność organizowania czasu wolnego innym.

JAKIE WARUNKI FIZYCZNE SĄ NIEZBĘDNE W TYM ZAWODZIE?

- Do wykonywania zawodu terapeuty zajęciowego niezbędny jest dobry stan zdrowia, wytrzymałość fizyczna, zręczność rąk i palców, znaczna sprawność ruchowa, dobry wzrok i słuch, prawidłowa koordynacja wzrokowo-ruchowa, swobodne komunikowanie się.
- Do przeciwwskazań w wykonywaniu zawodu terapeuty zajęciowego należą choroby kręgosłupa, zaburzenia psychiczne, zaburzenia równowagi, omdlenia, choroby skóry, nosicielstwo chorób zakaźnych, uzależnienia.

INFORMACJE DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

- Istnieje możliwość wykonywania zawodu przez osoby z niepełnosprawnością, o ile pozwalają jej na to warunki zdrowotne. Ostateczną decyzję o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w zawodzie podejmuje zawsze lekarz medycyny pracy.

JAK ZOSTAĆ TERAPEUTĄ ZAJĘCIOWYM?

* Kształcenie wyłącznie w szkole dla młodzieży.

JAKIE SĄ MOŻLIWOŚCI ROZWOJU W TYM ZAWODZIE?

Można kontynuować naukę kształcąc się na studiach wyższych. Przykładowe kierunki:

1. Studia wyższe zawodowe (licencjat), np. Psychologia, Pedagogika, Fizjoterapia, Terapia zajęciowa.

2. Studia podyplomowe, np. Gerontologia, Oligofrenopedagogika, Tyflopedagogika, Surdopedagogika.

3. Kursy i szkolenia kwalifikacyjne.

CZY WIESZ, ŻE...?

CIEKAWOSTKI

- W końcu wieku XVIII i na początku XIX dr Pinel we Francji wprowadził terapię zajęciową do szpitali dla umysłowo chorych.
- W Polsce terapia zajęciowa zaistniała na przełomie wieku XIX i XX. Jednak jej faktyczny rozwój przypada na okres po drugiej wojnie światowej, przy oddziałach psychiatrycznych, gruźliczych, rehabilitacji medycznej, sanatoriach.
- Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) w Polsce zaczęto tworzyć od 1991 roku.

CO CZYTAĆ?

LITERATURA FACHOWA

- „Terapia zajęciowa”, K. Milanowski,
- „Terapia zajęciowa- terapia przez sztukę” M. Piszczek,
- „Zajęcia pozalekcyjne i terapia zajęciowa z osobami o obniżonej sprawności umysłowej”, T. Kott,
- „Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych”, T. Majewski,
- „Stan rehabilitacji i potrzeby rehabilitacyjne osób o poszczególnych rodzajach niepełnosprawności”, J. Kisperski, A. Ostrowska,
- „Terapia zajęciowa w rehabilitacji medycznej. Podręcznik dla studentów i terapeutów”, J. Rottermund, J. Nowotny.

BIBLIOGRAFIA

- Podstawa programowa kształcenia w zawodzie, Opracowano na podstawie dokumentu z dnia 7 lutego 2012 r.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego z późn. zmianami.
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie CKE, <http://www.cke.edu.pl/index.php/informatory-left/egzamin-zawodowy>
- Materiały projektu „Poznaj swoje zainteresowania i świat szkolnictwa zawodowego”, www.gimnazjum2.lublin.pl/efs/prezentacja
- Strony internetowe szkół prowadzących kształcenie w zawodzie.
- „Podręcznik oceny zawodów z punktu widzenia różnych rodzajów niepełnosprawności. Zeszyty informacyjno-metodyczne doradcy zawodowego” (http://wupszczecin.home.pl/poradnik_gci/5_zeszyty_informacyjno_metodyczne/zeszyt_14.pdf).
- www.wynagrodzenia.pl (Raport Sedlak&Sedlak).

WYWIAD Z TERAPEUTĄ ZAJĘCIOWYM

1. Proszę powiedzieć, dlaczego wybrała Pani zawód terapeuty zajęciowego?

Mam takie wykształcenie, które pozwala mi na podjęcie pracy w tym zawodzie. Uważałam, że mam predyspozycje do pracy z ludźmi, dlatego skończyłam studia pedagogiczne. Po skończeniu studiów znalazła się praca akurat na etacie terapeuty zajęciowego i postanowiłam spróbować swoich sił w tym zawodzie.

2. Czy ktoś miał wpływ na wybór tego zawodu, czy ktoś doradzał ten wybór?

Nie, nikt nie doradzał. Bardziej zdecydował zbieg okoliczności. Nawet nie miał kto doradzać. W momencie, kiedy ja rozpoczynałam pracę jako terapeuta, to ten zawód tak naprawdę dopiero się tworzył.

3. Czy był to popularny wybór, w momencie kiedy rozpoczynała Pani pracę? Jak jest teraz?

W momencie kiedy rozpoczynałam pracę nie był to popularny wybór. Teraz takich ludzi na pewno jest więcej, bo więcej jest możliwości kształcenia w tym zawodzie. Kiedy ja kończyłam studia, to takiej możliwości po prostu nie było. Tak jak w moim przypadku, były studia, które dawały pewne podstawy do takiej pracy.

4. Ile lat pracuje Pani w zawodzie?

Już 20 lat.

5. Czy musiała Pani uczestniczyć w jakichś kursach doszkalających?

Nie mam kierunkowego wykształcenia terapeuty zajęciowego. Skończyłam liceum plastyczne i studia pedagogiczne. Potrzebna mi była jeszcze wiedza na temat niepełnosprawności. Kończyłam różnego rodzaju kursy, które dotyczyły osób niepełnosprawnych intelektualnie i chorych psychicznie. Staram się szczególnie korzystać ze szkoleń dotyczących samych metod pracy, bo pomysły na same zajęcia można znaleźć na przykład w internecie. Nie każdy wychowanek nadaje się do każdej metody. Ostatnio uczestniczyłam w kursie terapii pedagogicznej. Szkolenia dotyczą też na przykład tego, gdzie szukać inspiracji do zajęć. Dawno nie spotkałam się ze szkoleniami praktycznymi, w formie warsztatowej, a byłoby to na pewno bardzo ciekawe. Teraz bazuję na moich doświadczeniach i obserwacjach.

WYWIAD Z TERAPEUTĄ ZAJĘCIOWYM

6. Proszę opowiedzieć, jak wygląda praca terapeuty zajęciowego?

Są różne rodzaje terapii. W moim przypadku praca z pacjentem zaczyna się od oceny możliwości osoby, z którą ta terapia będzie prowadzona. Pracujemy nad jej deficytami. Trzeba dobrać sobie odpowiednie metody do możliwości osoby, która tej pomocy wymaga. Są to dosyć ogólne sformułowania, głównie dlatego, że duża część pracy w tym zawodzie polega na intuicji i na doświadczeniu. Metody mogą być różne w zależności od rodzaju niepełnosprawności. W przypadku osób niepełnosprawnych intelektualnie jest to praca nad deficytami, albo w celu podtrzymywaniu ich umiejętności albo usprawniania ich. Natomiast jeśli chodzi o osoby chore psychicznie jest to aktywizacja. Pracujemy nad deficytami społecznymi, które w wyniku choroby powstają, czyli na przykład nad wycofaniem z kontaktów społecznych, lękami, agresją, apatią, brakiem motywacji do działania. Osoba może mieć problemy w sferze poznawczej, jest to praca typowo pedagogiczna. Należy ocenić te deficyty w sferze funkcjonowania poznawczego, czyli ocenia się funkcjonowanie pamięci, uwagi, myślenie. Potem pracujemy nad konkretnymi deficytami. Czyli pracujemy na przykład nad percepcją wzrokową. Jeżeli uczestnik ma kłopot z rozpoznawaniem wielkości, kolorów, to pracujemy nad tym. Uczestnik musi grupować przedmioty kolorami, używa danych kolorów w pracach manualnych, uczy się ich poprzez porównanie. Często taka praca przez dłuższy czas skupia się na poszukiwaniu kontaktu z taką osobą. Konieczna jest podbudowa teoretyczna, ale bardzo ważna jest intuicja, umiejętność obserwowania, słuchania. Wartością terapii zajęciowej jest sam proces, nie efekt. Istotne jest to, co zdarzy się od momentu rozpoczęcia, do zakończenia. Jaką formę się przyjmie, to zależy od osoby, która do takiej terapii się kwalifikuje. Miałam kontakt z osobami, które wyszły ze szpitala psychiatrycznego i uciekały z zajęć plastycznych, bo w szpitalu je do tego skutecznie zniechęcono. Dorosła osoba, która nie miała ochoty na rysowanie, była zmuszana do takiej terapii. Trzeba to wziąć pod uwagę. Chodzi o to, żeby aktywizować, podnosić poczucie własnej wartości, wypełniać czas. Terapeuci zajęciowi pracują głównie z osobami dorosłymi w ośrodkach wsparcia, albo w instytucjach typu szpitale, na pewno szpitale psychiatryczne, bo czymś trzeba zająć tych ludzi. Mam bardzo duży dystans do zmuszania kogoś do pracy artystycznej, jeśli nie ma na to ochoty. Terapia zajęciowa, to po prostu nie tylko to. U nas w ośrodku w ramach terapii zajęciowej jest prowadzona pracownia kulinarna, komputerowa, stolarsko-mechaniczna oraz ta, która zostawia namacalne efekty, czyli plastyczna. Ważne jest, że przy okazji terapii zajęciowej pewne działania terapeutyczne odbywają się przy okazji, czy też pod pretekstem czegoś innego. Podopieczni uczą się pewnych zachowań w grupie, uczą się dzielić, komunikować i tym podobne. Jeśli chodzi o pracownię plastyczną, organizujemy kiermasze tych rzeczy, które nasi wychowankowie wytworzą. To również jest istotne, bo pomaga budować w wychowankach poczucie własnej wartości, kiedy stworzą coś, co spodoba się drugiemu człowiekowi. Jeśli terapeuta potrafi się zaangażować, pokierować podopiecznymi w ich pracy, powstają naprawdę piękne rzeczy, ale to nie jest najważniejsze. Podstawą bycia terapeutą jest wiedza o tym, że najważniejszy jest proces. Powinno to między innymi sprawiać pacjentowi przyjemność. Fajnie, jeśli powstanie coś efektownego, ale to sprawa drugorzędna.

7. Czy miała Pani jakieś wyobrażenia na temat tej pracy w momencie, kiedy ją Pani podejmowała?

Miałam nadzieję, że efekty mojej pracy będą bardziej namacalne. Często jest to żmudna praca z minimalnym skutkiem. Można zauważyć, że prace plastyczne są czystsze, że umiejętności manualne się zwiększyły. Wychowankowie są bardziej otwarci. Ale nie ma spektakularnych efektów.

WYWIAD Z TERAPEUTĄ ZAJĘCIOWYM

8. Co wpływa na satysfakcję z pracy?

Relacja z wychowankami. Ta relacja, która tworzy się w czasie procesu twórczego. Przywiązanie podopiecznych do nas. To, że ja potrafię taką osobę zrozumieć, a ktoś inny nie. To, że widzę, że pomagam.

9. Jakie cechy charakteru są przydatne w tym zawodzie?

Otwartość na wiele rzeczy. Na nowe doświadczenia, na wiedzę, na drugiego człowieka oczywiście. Ale też otwarty umysł i świadomość tego, że nie ma złotych środków na każdy problem. Empatia. Spokój, umiejętność panowania nad własnymi emocjami. To nie jest zawsze przyjemna praca. Umiejętność słuchania, bardziej niż umiejętność mówienia.

10. Jakie wady ma ten zawód?

Człowiek jest narażony na bardzo szybkie wypalenie zawodowe. Szczególnie jeśli chodzi o psychologów, pracowników socjalnych, terapeutów pracujących z osobami z obciążeniami, pożądana jest tak zwana superwizja. To regularne spotkania z innym specjalistą, który ma certyfikat superwizora. Celem takich spotkań jest pomoc terapeutce w przyjrzeniu się jego własnemu doświadczeniu w pracy. Terapeuci nie mogą często pokonać wszystkiego, biorą to na siebie, niosą problemy z pracy do domu. Wsparcie z zewnątrz jest naprawdę potrzebne. Są to bardzo bliskie relacje, więc trudno jest uniknąć zaangażowania, przejmowania się problemami podopiecznych. Pracujemy z osobami chorymi, więc mamy kontakt ze złą energią. Trzeba mieć naprawdę dużo siły psychicznej, żeby to pokonać. Nie jest to też zawód dobrze płatny.

11. Jakie są zalety?

Czuję, że komuś pomagam. Widzę to na przykładzie naszych podopiecznych. Są wyrwani z domów rodzinnych, mają zajęcie, na pewno się rozwijają, chociaż nie wszyscy w takim stopniu, jak bym sobie tego życzyła. Rozwijają się społecznie, stwarzają mniej problemów w swoim najbliższym środowisku. Zaletami dla mnie są osobiste sukcesy, czyli każda mała wypracowana z podopiecznym rzecz. Jest to praca bardzo samodzielna, kreatywna. Każdy dzień jest inny, bo każdego dnia możemy coś innego robić i reagować na bieżące potrzeby. Nie siedzę 8 godzin za biurkiem, nie przekładam dokumentów z kupki na kupkę, tylko pracuję z ludźmi, w ruchu, tworzymy coś wspólnie. To dla mnie największe zalety tego zajęcia.

12. Czy ta praca może wpływać na życie rodzinne?

Tak, bo bardzo trudno jest zachować dystans do pracy i nie zabierać trudności z pracy do domu.

13. W jakich instytucjach terapeuta zajęciowy może znaleźć zatrudnienie?

W ośrodkach wsparcia, w szpitalach, na warsztatach terapii zajęciowej, zakładach aktywizacji zawodowej.

Dziękuję za wywiad.

SPRAWDŹ SWOJĄ WIEDZĘ - QUIZY

Zapoznałeś się z charakterystyką zawodu. Teraz sprawdź swoją wiedzę i predyspozycje do zawodu rozwiązując quizy interaktywne.

